

BUDAPEST FERENCVÁROS FELÚJÍTÁSAINAK HATÁSA A HŐMÉRSÉKLETI VISZONYOKRA

Dian Csenge, Pongrácz Rita, Bartholy Judit, Dezső Zsuzsanna
Eötvös Loránd Tudományegyetem Meteorológiai Tanszék,
1117 Budapest, Pázmány Péter sétány 1/A,
e-mail: diancsenge@gmail.com, prita@nimbus.elte.hu, bartholy@caesar.elte.hu,
tante@nimbus.elte.hu

Rövid tartalom:

Kutatásaink során Budapest IX. kerületének felszínhőmérsékleti és hősziget-intenzitás viszonyait és változásait vizsgáltuk. A többféle alkalmazott módszer közül itt a 90 m térbeli felbontású ASTER műholdképek felhasználásával kapott eredményeinket mutatjuk be. Elemzéseink alapján a kerület nagyobb részben mesterséges burkolatú, valamint ipari területein egyértelműen magasabb intenzitás értékeket detektáltunk, mint a parkos zöld felületek esetén.

Kulcsszók: városi hősziget, ASTER műholdkép, felszínhőmérséklet, Terra műhold, IX. kerület

Bevezetés

A Föld népességének egyre nagyobb hányada él nagyvárosokban, és a jövőben e tendenciának az erősödése várható. Ennek következménye a városok számának és kiterjedésének növekedése. Az emberi tevékenység és a természetes környezet mesterséges felszínekkal való megbontása jelentős hatással van a városok helyi éghajlati viszonyaira. Ezek a módosult környezeti feltételek az emberek mindennapjait is befolyásolják, hiszen az időjárás és a közvetlen környezet klímaváltozásaira is érzékenyen reagálhat az emberi szervezet (pl., Törő, 2010). Mindezen tényezők igazolják a városklimatológiai kutatások létjogosultságát. A felszín borítottságának megváltozásából adódóan módosulnak a szokásos felszín-légkör kölcsönhatás folyamatai, melyek egyik következménye a városi hősziget jelensége. A városi hősziget a város és a környezete között észlelhető hőmérsékletkülönbséggel, azaz a városi hősziget-intenzitás értékével jellemezhető (Oke, 1973).

A nemzetközi kutatások mellett Magyarországon is több évtizede foglalkoznak a városklíma különböző kérdéseinek vizsgálatával (pl.: Probáld, 2014; Unger et al., 2014; Pongrácz et al., 2010). A hazai elemzések többféle módszertannal, különböző technikák felhasználásával készülnek. Például hagyományos telepített felszíni mérőhálózat, illetve járművekre szerelt mérőműszeres mérések (Unger, 2004; Bottyán et al., 2005) segítségével. Bizonyos városméret felett azonban ezek a módszerek nehezen használhatók. A rendelkezésre álló műholdas mérések segítségével viszont nagyobb városok vizsgálatára is lehetőség nyílik. Az ELTE Meteorológiai Tanszékén műholdas adatok felhasználásával folynak kutatások – elsősorban Budapestre (pl.: Dezső et al., 2012). Az eddigi, egész Budapestre kiterjedő nagyobb léptékű értékeléssel ellentétben, ebben a cikkben kisebb területre fókuszálva részletesebb elemzéseket végzünk a főváros IX. kerületére.

Budapest-Ferencváros önkormányzata sokrétű városfejlesztési programjával próbál életteret biztosítani lakosainak. A rendszerváltás után fontossá vált a rossz állapotú fizikai környezet minőségi fejlesztése és a problémákkal küszködő társadalmi rétegek támogatása. A terület heterogenitásából adódóan azonban nem lehet egységesíteni a fejlesztéseket, átalakításokat, ezért a különböző adottságokkal rendelkező, másfajta terület-felhasználású